

LLIBRES LA RESSENYA
Quan Kafka feia furor,
 d'Anatole Broyard:
 "Un relat més intimista que
 sociohistòric sobre els canvis
 de les dècades dels 50 i 60" / 1

**ENTREVISTA AMB
 CATERINA VALRIU:**
 "Contar i escoltar contes
 és un luxe, un plaer a l'abast
 de tothom" / 3

La llengua
 a l'abast

Per JOSEP ANTONI CALVO

«Els llibres d'estil destinats
 a difondre la llengua catalana
 a les Illes Balears solen ser
 oberts i flexibles
 amb aquelles "modalitats"
 lingüístiques legítimes» / 6

CINEMA

El pare dels meus fills:
 "Les pel·lícules de Mia
 Hansen-Løve no busquen cap
 element excepcional,
 ni treballen amb trucs que
 pretenguin obtenir per part
 nostra una resposta
 emocional concreta" / 7

L'ESPÍRIT

ZONNCULTURNL

Per al jove Broyard, supervivent de la guerra al cruentíssim front del Pacífic, la vida es presentava imponent i abassegadora, i les ganes d'aprendre, de conèixer, de fer i de participar de les noves tendències de la modernitat –la literatura del més alt nivell, l'expressionisme abstracte i el revisionisme en la psicoanàlisi– eren un imperatiu ineludible, un cant de sirena que s'havia d'escoltar fins al final

QUAN KAFKA FEIA FUROR, D'ANATOLE BROYARD

Nostàlgia del Greenwich Village

Text: **Pere Antoni Pons**
 dantesllobina@hotmail.com

Entre la misèria de la Gran Depressió i la violència horrorosa de la II Guerra Mundial, d'una banda, i l'anticomunisme recobert de por paranoica de la Guerra Freda dels anys 50 i 60, de l'altra, els Estats Units varen viure un parèntesi paradisiac, d'eufòria, de serenitat excitada i d'autoconfiança, d'optimisme intel·lectual i de plenitud vital. Allà on es va concretar d'una manera més vigorosa i palpable aquella renovadora onada d'empenta i d'il·lusió va ser, a les acaballes dels 40, a la ciutat de Nova York, que va reemplaçar la ferida i humiliada París com a capital moral i cultural d'Occident.

El brou de cultiu no podia ser més suculent i prometedor: intel·lectuals europeus de prestigi exiliats del vell continent per culpa del nazisme, joves nord-americans tot just llicenciats de l'exèrcit que tornaven a casa amb ganes de viure la vida que gairebé havien

perdut, i la sensació certa que tant en art com en moral tot podia ser possible. El lloc de Nova York que concentrava d'una manera més vívida aquella eclosió era el barri de Greenwich Village, una espècie de Montmartre a Nova York on, al 1946, els lloguers i restaurants eren econòmics i tot era ple d'artistes i escriptors més o menys talentosos i incipients.

Ho explica Anatole Broyard (1920-1990), columnista, editor i crític literari del *New York Times* durant prop de vint anys, al seu llibre de memòries *Quan Kafka feia furor. Records del Greenwich Village*, un relat més intimista que sociohistòric sobre els canvis que es varen produir en aquells temps i que ara ens arriba en una traducció, em fa l'efecte que millorable, de Jordi Cussà i Anna Camps.

Tal com resumeix Broyard, els tres grans eixos de la intensa vida intel·lectual del Village eren la literatura del més alt nivell –Kafka, Wallace Stevens, D. H. Lawrence, Céline, Valéry i etcètera–, "l'expressionisme abstracte i el revisionisme en la psicoanàlisi". Per al jove Broyard, supervivent de la guerra al cruentíssim front del Pacífic, la

vida es presentava imponent i abassegadora, i les ganes d'aprendre, de conèixer, de fer i de participar de les noves tendències de la modernitat eren un imperatiu ineludible, un cant de sirena que s'havia d'escoltar fins al final.

El llibre consta de dues parts.

Tant la primera com la segona –*Sheri* i *Després de Sheri*– giren al voltant de la relació apassionada i malaltissa, absorbent, que va mantenir Broyard amb Sheri Donatti, una pintora bohèmia, apadrinada d'Anaïs Nin, hipersexual, sofisticada i alliberada, una irresistible devoradora d'homes que va convidar l'autor a viure amb ella al seu apartament després de conèixer-lo en una festa i que ja no el va deixar anar fins després d'uns quants drames. Els nombrosos passatges dedicats a Sheri, molt ben escrits, demostren que Broyard és un autor valuós: refinat, culte, perspicaç, amb una enorme facilitat per enfil·lar elucubracions introspectives, d'aire poetitzant.

Tanmateix, si al lector li passa com a mi, desitjarà que passin aquests passatges o capítols i que arribin els que donen una visió més de conjunt –personatges il·lustres del món de la cultura, tendències artístiques, debats intel·lectuals– del Village del moment. És aleshores quan l'obra pren tota la seva rellevància perquè, a més de bona literatura, ofereix també un sucós testi-

moni de l'època, amb informacions interessants i algunes anècdotes impagables.

En la galeria de personatges il·lustres, retratats amb mà de mestre per Broyard, hi trobam els professors de la New School for Social Research –Erich Fromm, Rudolf Arnheim, Karen Horney..., més el brillant historiador de l'art Meyer Schapiro–, el futur crític teatral Dick Gilman, el matrimoni format per Caitlin i Dylan Thomas –l'escena en què apareixen es simplement tremenda–, Delmore Schwartz (editor de la *Partisan Review* i *The New Republic*), W. H. Auden, Dwight Macdonald i el crític Clement Greenberg, promotor de l'expressionisme abstracte. La nòmina, certament, impressiona.

Amb tot, la sensació final que queda al lector és de només haver fet un petit tast d'un món apassionant. Vull dir que, en darrera instància, *Quan Kafka feia furor* és un aplec de records interessantíssims i vibrants, però no plenament satisfactoris. Gustosos, és clar. Però no assacien.

Quan Kafka feia furor. Records del Greenwich Village

Anatole Broyard
 Traducció de Jordi Cussà i Anna Camps
 Editorial 3 i 4, València, 2011
 183 pàg. / 19,5 €

Anatole Paul Broyard (1920-1970)